

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Test 18

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Una din regulile de corectitudine a demonstrației, referitoare la teza de demonstrat, precizează că aceasta trebuie:
 - a. să fie înlocuită pe parcursul demonstrației
 - b. să conțină termeni cu semnificație dublă
 - c. să conțină termeni vagi
 - d. să rămână aceeași pe tot parcursul demonstrației
2. Raționamentul *Toți cei sănătoși sunt fericiți; prin urmare, unele persoane fericite sunt sănătoase* este:
 - a. deductiv imediat, de tip conversiune simplă
 - b. deductiv mediat, de tip silogism eliptic
 - c. inductiv incomplet, de tip inducție prin simplă enumerare
 - d. deductiv imediat, de tip conversiune prin accident
3. Se stabilește un raport logic de ordonare între termenii:
 - a. mamifer și pasăre
 - b. liliac și mamifer
 - c. pasăre și liliac
 - d. liliac și rândunică
4. Cuantorul propoziției *Unii absolvenți de liceu sunt pregătiți pentru examenul de bacalaureat* este:
 - a. unii absolvenți de liceu
 - b. unii absolvenți
 - c. unii
 - d. absolvenți de liceu
5. Una din regulile de corectitudine ale operației de clasificare este aceea conform căreia, pe aceeași treaptă a clasificării, între clasele obținute trebuie să existe numai raporturi logice de:
 - a. identitate
 - b. opoziție
 - c. ordonare
 - d. încrucișare
6. Termenul *biblioteca centrală universitară* este simultan:
 - a. colectiv și compus
 - b. simplu și distributiv
 - c. singular și relativ
 - d. abstract și vag
7. Alegeți caracteristica/înșușirea ce **nu** corespunde inducției incomplete:
 - a. acest tip de inducție mai este numită și amplificatoare
 - b. se trece de la general în premise, la particular în concluzie
 - c. concluzia este probabilă
 - d. premisele sunt mai puțin generale decât concluzia

8. Inducția completă:
- se bazează pe metode de cercetare inductivă, numite și metode cauzale
 - mai este numită și „inducție populară”
 - produce din premise adevărate numai concluzii adevărate
 - mai este numită și inducție amplificatoare
9. Dacă termenului „telefon” i se adaugă proprietatea „mobil”, atunci:
- intensiunea crește, extensiunea scade
 - intensiunea scade, extensiunea crește
 - intensiunea scade, extensiunea scade
 - intensiunea crește, extensiunea crește
10. Propoziția „Oamenii sunt ființe raționale” este:
- particulară afirmativă
 - particulară negativă
 - universală afirmativă
 - universală negativă

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E, astfel încât termenii E și C se află în raport de contradicție, epuizând, ca specii ale genului lor, universul de discurs în care sunt incluși; termenul A este specie a termenului C; termenul B se află în raport de încrucișare cu termenul C, dar de opoziție cu termenii A și E; termenul D este subordonat termenului B și în raport de încrucișare cu termenul C.

- Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**
- Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):
 - Toți A sunt C.
 - Unii B sunt D.
 - Unii E sunt C.
 - Unii B nu sunt C.
 - Toți B sunt D.
 - Niciun D nu este C.
 - Unii C nu sunt A.
 - Niciun B nu este C.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Toate abaterile disciplinare sunt fapte condamnabile.*
- Unii poeți sunt persoane cu temperament melancolic.*
- Niciun elev premiant nu este sancționat disciplinar.*
- Unele proiecte de lege nu sunt transpuse în acte normative.*

- A. Precizați formulele logice corespunzătoare propozițiilor 3 și 4. **2 puncte**
- B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara propoziției 1, supraalternă propoziției 2, subalternă propoziției 3 și contradictoria propoziției 4. **8 puncte**
- C. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**
- D. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei propoziției 1. **4 puncte**
- E. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:
X: *Dacă unele petreceri nu sunt reușite, atunci unele petreceri sunt nereușite.*
Y: *Dacă unii tineri nu sunt pasionați de literatură, atunci unii dintre cei pasionați de literatură nu sunt tineri.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului Y. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aeo-1, iai-3.

- 1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**
- 2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția *“Unele bunuri economice sunt inaccesibile unei părți a populației”*. **6 puncte**

C. Fie următorul silogism: *Unele sporturi sunt activități ce întăresc spiritul de competiție, deoarece toate întrecerile individuale sunt activități ce întăresc spiritul de competiție, iar unele sporturi sunt întreceri individuale.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- 1. Termenul mediu este distribuit în premisa minoră.
- 2. Termenul minor al silogismului este reprezentat de termenul *întreceri individuale*.
- 3. Atât termenul minor, cât și termenul major al silogismului sunt distribuiți în concluzie.
- 4. Premisa majoră a silogismului este o propoziție universală afirmativă.

4 puncte

D. Fie următoarea definiție:

Școala este instituția în care învață școlarii.

- a. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- b. Precizați o altă regulă de corectitudine a definiției, diferită de regula identificată la punctul a. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „școală”. **4 puncte**